

Tomtebo barnehage

Et hav av muligheter

Trygghet, lek, læring, respekt, kvalitet og medbestemmelse

Årsplan 2010-2011

Tomtebo barnehage gir gode opplevelser!

Innhold:

<i>Om Tomtebo barnehage</i>	s. 3
<i>Personalet</i>	s. 4
<i>Verdigrunnlag</i>	s. 5
<i>Dokumentasjon</i>	s. 6
<i>Pedagogisk modell</i>	s. 7
<i>Mål</i>	s. 8
<i>Dagsrytme, fravær</i>	s. 9
<i>Aktiviteter i barnehagen</i>	s. 10
<i>Aktiviteter i bhg fortsetter</i>	s. 11
<i>Samarbeid med barnas hjemlandre instanser</i>	s. 12
<i>Rød avdeling</i>	s. 13
<i>Blå avdeling</i>	s. 14
<i>Blå avdeling fortsetter</i>	s. 15
<i>Førskolegruppe</i>	s. 16
<i>Fagområdene</i>	s.17
<i>Fagområdene fortsetter</i>	s. 18
<i>Lek</i>	s. 19
<i>Læring</i>	s. 20
<i>Omsorg, oppdragelse</i>	s. 21
<i>Sosial kompetanse</i>	s. 22
<i>Barns medvirkning</i>	s. 23
<i>ALLE MED, TRAS, MIO</i>	s. 24
<i>Vurdering av barnehagens arbeid</i>	s. 25

Velkommen til Tomtebo barnehage.

Tomtebo barnehage eies og drives av Søgne kommune.

Barnehagen har to avdelinger og tar imot barn fra 1-6 år. Tomtebo er den eldste av de kommunale barnehagene. Den er nylig blitt oppusset innvendig, så lokalene er lyse og trivelige.

På Rød avdeling er det barn fra 1-3 år og på Blå avdeling er det barn fra 3-6 år. Våre åpningstider er 07.30 – 16. 30.

Vi har 5 planleggingsdager i løpet av året og stengt Juli måned.

Planleggingsdager 2010/11 : 02.august, 02 november, 5 mai, 6 mai og 03.juni.

Tid, trygghet, trivsel og glede er grunnleggende forutsetninger for at barna skal ha utbytte av sitt opphold i barnehagen. Det trenges langtid til å bli kjent med voksne og barn, lokalene ute og inne og rutiner. Tid til ro og konsentrasjon er viktig. Vi legger også stor vekt på tid til å leke.

Barnehagen har en sentral beliggenhet med kort vei til både turområder, buss, Tangvall og Lunde.

I Hellersdalen har vi en turplass med bl.a. grill, balansestokk, klatretau.

Vi ser frem til et nytt barnehageår og håper på et godt samarbeid.

Hilsen alle oss voksne på Tomtebo.

Personalet :**Brit Larsen****Styrer****Åshild Weydahl Raustøl****Spesialpedagog****Avdeling Blå.****Elin Simonsen****Pedagogisk leder****Ellen Margrthe Haugen****Barne- og ungdomsarbeider****Jeanette Røyland****Barne- og ungdomsarbeider****Laila Try****Barne- og ungdomsarbeider****Åse Marte M Kjær****Lærling****Anja Johansen****Lærekandidat****Avdeling Rød.****Luise Haaland Mathisen****Pedagogisk leder****Elianne Gangså****Barne- og ungdomsarbeider****Turid Novak****Assistent****Unni Larsen****Barne- og ungdomsarbeider****Beate S Edvartsen****Lærekandidat****Grethe Jåtun****Renholder****Telefon: 38050929****Mob. tlf. Blå avd. 99154566****Mob.tlf. Rød avd. 99155763****E-mail: tomtebo@sogne.kommune.no****Mob.tlf. styrer Brit Larsen 90918417**

Barnehagens verdigrunnlag :

Barnehagelovens § 1 Formål sier: "Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utvikle skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdighet. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering".

"Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven og på internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, blant annet ILO – konvensjon nr.169 om urbefolkninger og FNs barnekonvensjon." (Rammeplanen s.4)

Rammeplanen gir personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Den gir også informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet.

Årsplanen for Tomtebo barnehage omfatter en oversikt over den pedagogiske virksomheten gjennom et barnehageår. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og en informasjon til foresatte, samarbeidsutvalget, kommunen og andre interesserte.

Visjon vi jobber for : *Et Hav av muligheter*

- **Trygghet**
- **Lek**
- **Læring**
- **Respekt**
- **Kvalitet**
- **Medbestemmelse**

Dokumentasjon

"Barnehagens dokumentasjon kan gi foreldrene, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen." (Rammeplanen s.49)

Dokumentasjon er en måte å synliggjøre det arbeidet som gjøres og en middel til å reflektere over praksis i barnehagen. Den pedagogiske modellen vi bruker deler året inn etter hvilket tema vi jobber med. Til hvert tema setter vi opp planlagte aktiviteter ut fra rammeplanens syv fagområder. Ut fra det blir planlagte aktiviteter lett synlige for alle, både ansatte og brukere og det er lett å kontrollere at vi gjør det som er planlagt. Vi kan gå inn å evaluere underveis. Dokumentasjon i det daglige er også viktig.

Hver måned får foreldrene en plan over det som skal skje hver dag. På hver avdeling vil det daglig være oppslag med et lite referat fra dagen eller bilder fra noe av det som har skjedd.

Hvert barn får sin egen bok / perm hvor vi samler bilder, tegninger og lignende fra det vi gjør. Dette blir en minnebok til hver fra hele barnehagetiden som viser mye av det barna har vært med på og progresjonen i innholdet og barnets utvikling. Denne boken får barnet med hjem når det slutter i barnehagen.

Vi setter opp mål for hvert barn, dvs. vi noterer det vi synes det er viktig at hvert barn skal jobbe mot og lære seg. Personalet blir enige om hvordan vi skal støtte hver enkelt for å nå målene. Dette blir evaluert etter hvert og dokumentert skriftlig.

Alle med observasjonskjema. Ut fra dette kan vi jobbe mer målrettet i forhold til hvert enkelt barn, og legge til rette for gode aktiviteter som gir utviklingsmuligheter for barnet innen det område barnet trenger mest.

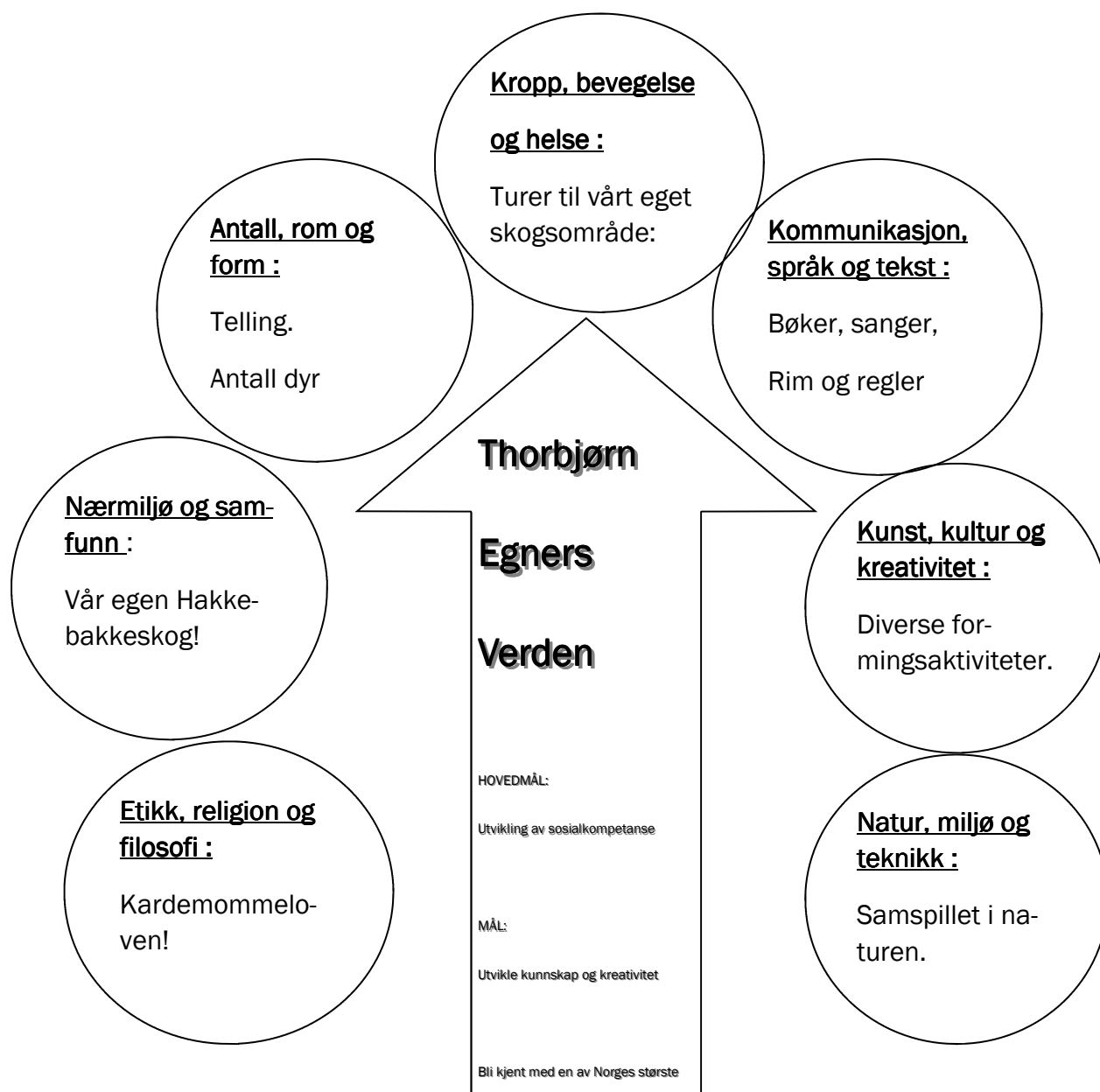
"TRAS", et verktøy for tidlig registrering av språkutvikling, blir også viktig her.

"MIO" (Matematikken - Individet - Omgivelsene) er et verktøy for observasjon av barns matematiske utvikling.

Ved noen anledninger vil vi skrive om opplevelser i barnehagen i Fritidsnytt eller en avis.

Barnehagen har egen hjemmeside.

Vi jobber med: Thorbjørn Egner:

Mål .

Målet med barnehageåret er å gi barna tid, trygghet og trivsel i en innholdsrik barnehagehverdag. Det er barna vi jobber for. Barn er forskjellige og vi tar utgangspunkt i det enkelte barns ståsted og utviklingsnivå. Vårt mål er at vi gjennomfører de planene vi har laget. I den pedagogiske modellen vi bruker tar vi for oss tema og de forskjellige fagområder og aktiviteter vi skal innom. Modellen er tydelig i forhold til hva vi skal gjøre og det er lett å gå inn å se om det er blitt gjort.

Jeg hører, men jeg glemmer.

Jeg ser, og jeg husker.

Jeg gjør, og jeg forstår.

Kinesisk ordtak

Dagsrytme

Kl. 07.30	Barnehagen åpner
Kl. 07.30 – 09.30	Frilek / spill
Kl. 08.00 - 09.00	Frokost, medbrakt matpakke. Avsluttes 09.00.
Kl. 09.30 - 10.30	Formingsaktivitet / frilek
Kl. 10.30 - 11.00	Rydding og samlingstund
Kl. 11.00 - 11.45	Måltid, barna smører selv, av og til varm mat
Kl. 12.00 - 12.30	Påkledning / Soving
Kl. 12.00 - 14.30	Utelek
Kl. 14.30 - 15.00	Måltid: lett måltid som frukt/grynlyoghurt
Kl. 15.00 - 16.30	Organisert lek, spill / høytlesning
Kl. 16.30	Barna må være hentet, barnehagen stenger.

Barn trenger orden og oversikt i hverdagslivet ved at deler av dagsprogrammet gjentar seg i en fast rekkefølge hver dag. En viss regelmessighet i dagens eller ukens forløp gir trygghet fordi barna vet hva som skal skje. Dette bidrar dessuten til å fremme deres selvstendighet og utvikle begreper om tid.

Fravær

Det er viktig at barnehagen får beskjed når ditt barn er sykt, eller av andre grunner ikke kan komme i barnehagen. Dette gjelder også hvis barnet kommer senere en dag. Gi helst beskjed innen kl. 9.30.

Vi vil gjerne at barna til vanlig er kommet innen kl. 09.30. Dette fordi at vi da begynner med forskjellige aktiviteter eller turer. Det kan være vanskelig for barn som kommer for sent å komme ordentlig inn i leken når de andre er kommet så godt i gang.

Vi gjør oppmerksom på at foreldrene selv har ansvaret for sine barn når de er kommet for å hente dem. Viser til tidligere utdelt skriv om ansvarsforhold. Vi anbefaler foreldrene om ikke å la barna løpe ut alene.

AKTIVITETER I BARNEHAGEN

FRILEK

Barna velger selv lekaktivitet som f.eks.lego, puslespill, perling, modellkitt, rollelek, dukkelek, lego, klosser, biler osv. Vi voksne legger til rette for en kreativ lek og oppmuntrer barna til å fullføre det de holder på med. Under frileken er det også muligheter for å spille spill. Barna lærer ulike spill og regler, men hvem som vinner er mindre viktig.

FORMINGSAKTIVITET

Alle jobber selvstendig , individuelt el. samarbeider om en formingsaktivitet som er forberedt av de voksne. Det kan være tegning, maling, trolldig, klipping, liming, bruk av naturmaterialer. Vi voksne inspirerer, gir ideer, lytter, oppmuntrer, roser og verdsetter produktene. Barna bearbeider inntrykk, opplevelser og erfaringer gjennom slike aktiviteter. Man kan si det blir et annet språk å uttrykke seg på. Vi håper at det skal være gøy å jobbe med aktivitetene, slik at barna får interesse for det vi driver med. De lærer om materialer og om måter å jobbe på , slik at de etter hvert ser muligheter og tar initiativ til nye aktiviteter selv. Barna bruker fantasien, jobber selv, oppøver selvstendighet, ser at de kan utrette noe og selvtiliten vil øke. Aktivitetene gir barna muligheter til å utvikle sin kreativitet.

Alle disse aktivitetene vil gi begreps-, språk- og konsentrasjonstrening og i tillegg vil samarbeidsevnen trenes.

SAMLINGSSTUND

Vi synger, leker, samtaler, har bevegelsesleker, fingerleker, håndduker, leser regler og bøker. Vi vil også snakke om dag, dato, måned og årstid. Det er viktig med samhold, fellesskap, hygge og kontakt. Barna lærer å uttrykke seg i en større gruppe, får selvtilit og språktrening. Alle på sitt utviklingsnivå.

De lærer å lytte til andre barn og voksne. De får kjennskap til og lærer å bli glad i litteratur, lærer sanger, regler og leker, opplever sang og musikkglede. Gjennom bevegelsesleker (f.eks. sangleker, hinderløype) får barna bevege seg og bruke hele kroppen, de får øvet kroppsbeherskelse og koordinasjon av bevegelser. Barna i denne alderen har stor glede av motorisk trening og aktivitet.

Noen ganger deler vi barna i grupper etter alder. Da er det lettere å tilpasse innholdet til et nivå som kan nå alle barna samtidig, man får lettere kontakt med hvert enkelt barn, og det kan være tryggere for barna å uttrykke seg i en mindre gruppe.

RYDDING

Vi prøver å få alle barna med til å rydde. Det er viktig å lære gode vaner, og det er samtidig viktig at barna får forståelsen av at dette gjør vi sammen, og hvorfor vi gjør det.

MÅLTID

Vi synger bordvers, øver på å sitte fint ved bordet, spise pent, ha et rolig måltid med samtale. Viktig med gode bordvaner og fellesskapsfølelse.

Vi legger vekt på å forsøke og danne gode kostvaner hos barna. Grovt brød, sunt pålegg og frukt/grønt skal være hverdagskosten på barnehagen. Det er selvfølgelig opp til dere foreldre/foresatte hva dere velger å sende med barna til frokostmat, men vi viser til det fokus som er satt på sunt kosthold allerede fra tidlig barndom. Dette for å hindre livsstilssykdommer seinere i livet.

Samarbeid med barnas hjem

Barnets utvikling er avhengig bl.a. av forhold til venner og personalet i barnehagen, hva som skjer i hjemmet og hvilken kontakt barnehage og hjem har med hverandre. Samarbeidet mellom barnehagepersonalet og foreldrene er en del av barnehagens arbeid. (Barnehageloven §1, §2, §4). Samarbeidet er en forutsetning for kontinuitet mellom hjem og barnehage, og for at barnehagen kan bygge sin virksomhet på barnas erfaringer og livsvilkår. "Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling." (Rammeplanen s.15.) Foreldrenes reelle innvirkning er slått fast ved oppretting av foreldreråd og ved foreldrerepresentasjon i barnehagens samarbeidsutvalg. Vi oppfordrer dere til å ta kontakt med personalet direkte, eller styrer, dersom det er noe dere lurer på i forhold til deres barn i barnehagen.

Samarbeid med andre instanser

Barnehagen skal i samarbeid med skolen legge til rette for en god overgang fra barnehage til skole. Dette skal også foregå i samarbeid med barnas hjem. (Rammeplanen s.53) Det vil etter hvert bli mer kontakt i møter mellom barnehagene og skolene i Søgne for å sikre at barna opplever sammenheng mellom barnehage og skole.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten i kommunen er en samarbeidspartner for barnehagen i forhold til barn med spesielle behov. PP-tjenesten gir sakkyndige vurderinger og utredning av barns vansker og muligheter. De gir råd og veiledning til barnehagen og foreldre. De tar seg av tiltak for funksjonshemmede og barn med spesielle behov. I PP-tjenesten jobber både psykologer, spesialpedagoger og personer med sosialfaglig bakgrunn.

Vi har ikke anledning til å kontakte PP-tjenesten uten foreldrenes/foresattes samtykke.

For å sikre kvaliteten i arbeide med barna, har vi i barnehagen faste møter med en spesialpedagog ca. en gang pr. måned. Her har vi bl.a muligheten til å diskutere generelle problemstillinger. Helsestasjonen, fysioterapeut og barnevernet har vi også et samarbeid med.

Barne –og ungdomsarbeider- lærlinger er i arbeid hos oss i lengre perioder, et halvt eller et år. Studenter fra UIA tar barnehagen også imot i perioder. Det samme gjelder elever fra videregående skole som får arbeidstrening en dag i uken før de blir lærlinger. Vi opplever at det stimulerer miljøet å få litt nye ideer og tanker inn i barnehagen, samtidig som vi ønsker å bidra positivt til rekruttering innen yrket.

Rød avdeling :

**De minste barna gir uttrykk gjennom kroppsspråk, mimikk og andre følel-
sesmessige uttrykk. Barnehagen skal gi barnet tro på seg selv og andre,
og tilby et miljø preget av glede, humor og omtanke. God omsorg styrker
barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre jf. Ramme-
planen 2.1.**

**Lek er viktig! Å få delta i lek, og få venner øker barns trivsel. I samhand-
ling med hverandre legges grunnlaget for læring og sosial kompetanse.
Vi synger, danser, har rim og regler og leser/forteller enkle bøker. Noen
ganger ser vi små filmsnutter der barna kjenner fortellingen på forhånd.
Det er særlig viktig å leke med språket på flere måter, da småbarnsalde-
ren er den grunnleggende perioden for utvikling av språk.**

**Formingsaktivitetene i en småbarnsavdeling må være enkle. Maling i
mange varianter kan uttrykke glede og kreativitet. Vi forsøker å tilrette-
legge for variert formingsmateriale til aktivitetene.**

**Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle
årstider og i all slags vær. Vi drar på turer i nærmiljøet, og ser på blader,
planter og dyr.**

**Rammeplanen sier at barnehagen skal sikre barn under opplæringsplik-
tig alder et opplæringsmiljø som både gir utfordringer som er tilpasset
barnets alder og funksjonsnivå og styrke barns muligheter for læring og
aktiv deltakelse i fellesskap med jevnaldrende. Dette skal skje i forstå-
else og samarbeid med barnets hjem, og både foreldre og barnehagens
personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling.**

Kort oversikt over temaer vi arbeider med i år.:

August : innkjøring av nye barn

September : innkjøring, komme i gang med rutiner, turer.

Oktober – november : Torbjørn Egener, Hakkebakkeskogen

Desember : Jul, adventsamling, juleforberedelser.

Januar – februar : Rim, regler og eventyr.

Mars – april : Havet, Kaptein Sorte Bill

Mai—Juni : 17. mai, sommeraktiviteter

Blå Avdeling

Hvert barnehageår jobber vi med et tema. I år vil temaet Torbjørn Egner.

Hovedmål med temaet er : utvikling av barnas basiskompetanse (selvbilde, selvtillit, væremåte, sosial utvikling).

Kort oversikt over ulike fordypninger innenfor temaet.

August : innkjøring.

September – oktober : Hakkebakkeskogen, Torbjørn Egner

November – desember : Hakkebakkeskogen fortsetter litt før vi går over til juleforberedelser.

Desember : Juleforberedelsene fortsetter, adventsamling, presanger, nissefest, luciafest

Januar - Februar: Kardemommeby, Torbjørn Egner

Mars - April: Torbjørn Egner fortsetter litt før vi går over i Påske og påsketradisjoner.

Mai – juni : Torbjørn Egner , 17. mai og sommeraktiviteter.

Vi arbeider fortsatt for en ” Grønn hverdag” gjennom de daglige aktiviteter i barnehagen. Barnehageloven (§2) sier at ”omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme ” helse.”

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (kap. 3.2) ”Gjennom arbeid med kropp, bevegelse og helse skal barnehagen bidra til at barna får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold”. Dette tvil vi også jobbe med gjennom hele året.

Samlingsstund på Blå avdeling:

I samlingsstund har vi fokus på språkstimulerende aktiviteter. Aktiviteter som sanger, rim og regler. Lek med ulike grimaser er med på å fremme barns uttale. Vi vil også bruke tid på litteraturformidling som høytlesning av bøker, eventyr og fortellinger. I samlingsstund oppmuntrer vi og gir alle barna mulighet til å fortelle noe høyt for oss andre. Vi begynner forsiktig med å samtale om nære ting som hva vi heter, hvor mange år vi er og hvor vi bor.

Som en del av samlingsstunda vil vi ta i bruk "snakkepakken". Snakkepakken er et pedagogisk verktøy som har som mål å skape motivasjon og lystbetont bruk av språket. Det er et utvalg av ideer med tilhørende materiell som er med på å synliggjøre språket for barna. Snakkepakka er delt inn i syv tema fra barnas hverdag: mat, klær, hus, dyr, farger, og eventyr. Disse temaene vil dere finne igjen på månedsplanen.

I samlingsstund vil vi også danse og ha andre bevegelsesleker. Gjennom dans videreutvikler barna sin kroppsbeherskelse og rytme.

Førskolegruppe:

I Søgne kommune er det nå utarbeidet en felles førskoleplan På vei til skolen for å sikre kvaliteten på førskolearbeidet i alle barnehagene i kommunen.

Tema alle førskolebarn skal innom:

språklig bevissthet

trafikkopplæring

forskningleksperimentering

IKT, data i barnehagen

Skoleforberedende aktiviteter

Alle barnehagene skal innom de gitte tema, men det er opp til den enkelte barnehage å velge mål for temaene.

Barna vil møte likhetstrekk og ulikheter mellom barnehage og skole (rammeplanen s 53) Gjennom førskolegruppa ønsker vi å være med på å legge til rette for en god overgang til skolen. En gang i uka skal vi ha førskolegruppe bare avbrutt av forberedelser til høytider. Barna skal få en følelse av at de er eldst i barnehagen. Vi begynner med å tegne oss selv og se på ulikheter og likheter. Vi snakker om hvor vi bor og tegner huset vårt. Vi skal måle hvor lange vi er, telle, bruke farger, rime og øve på og skrive navnet vårt. Vi skal også snakke om begreper som høy-lav, lik- ulik og lang- kort. Vi skal også øve oss på enkle oppgaveark. Vi har en lekende tilnærming til aktivitetene og ønsker at alle skal få en følelse av at de mestrer. Det vil bli en del fokus på fagområdet antall, rom og form.

En gang pr. uke ønsker vi å dra på tur med førskolegruppa. Vi bruker turene til å følge opp de temaene vi jobber med. I skogen og nærområdet kan vi se på ulike farger og former. Vi kan måle, rime, telle, sortere o.s.v.

Før sommeren skal vi ha avslutningsfest og overnatting i barnehagen for førskolegruppa.

Barnehagen har overføringsmøter med aktuelle skoler før sommerferien.

Det arbeides med å få til et besøk i første klasse på en av skolene i mai måned for alle førskolebarna.

Fagområdene

Rammeplanen inneholder syv fagområder som barna skal få erfaring med i barnehagen. Fagområdene vil både være representert i temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer. Fagområder, innhold og arbeidsmåter vil oftest overlappe hverandre og må sees i sammenheng.(Rammeplanen s.33.)

Hvordan barnehagen arbeider med fagområdene vil bli dokumentert i pedagogisk modell på hver avdeling.

- Kommunikasjon, språk og tekst.

Språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Det å være en god lytter, ha gode samtaler med barna er viktig for å utvikle barnas språk. I barnehagen brukes bøker, sanger, rim og regler aktivt i språkstimuleringen. Vi bruker også forskjellige metodiske opplegg for eks språkgrupper.

- Kropp, bevegelse og helse.

Småbarnsalderen er en periode der barna tilegner seg grunnleggende motoriske ferdigheter. For barn er det naturlig å være i bevegelse, gjennom bevegelse skaffer de seg ferdigheter og erfaringer på mange områder. Det har stor betydning for god motorisk utvikling at barna får varierende fysiske aktiviteter både ute og inne.

- Kunst, kultur og kreativitet.

Fagområdet omhandler uttrykksformer som kunsthåndverk, dans, drama, musikk, språk, litteratur, design og arkitektur. Dette er viktige redskaper for barns sansing, tenkning, opplevelser og kommunikasjon. Inntrykk blir til uttrykk gjennom ulike materialer.

- Etikk, religion og filosofi.

Etikk, religion og filosofi er med å preger våre holdninger og verdier Barnehagen skal respektere og reflektere over det mangfold som representerer barnehagen, samtidig som den skal ta med seg tradisjoner og verdier i den kristne kulturarven.

- Natur, miljø og teknikk.

Barnehagen ønsker å bidra til at barna utvikler kjærlighet til naturen, se samspill mellom natur og mennesker. Det er et mål at de får forståelse for og blir kjent med planter, dyr, vær og årstider.

Vi jobber fortsatt med kildesortering som et ledd i arbeidet med grønn hverdag.

- Nærmiljø og samfunn.

Barnehagen skal bidra til at barna får kunnskap og tilknytting til lokalsamfunnet, natur, kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett.

Vi har måntlig besøk på Søgneheimen med ei gruppe barn.

Antall, rom og form.

Barn er tidlig opptatt av telling og tall. Barnehagen gir barna muligheter til matematisk kompetanse ved å legge til rette for undring og utforskning over tall, telling, samt utforskning av rom og form. Stimulering foregår gjennom hverdagsaktiviteter, lek, spill og metodiske opplegg.

Lek

I hverdagen vår i barnehagen legger vi mye vekt på lek. "Leken har egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen" (Rammeplanen s.25.) I leken bearbeider barna inntrykk og opplevelser, og lever ut følelser det ellers kan være vanskelig å gi uttrykk for. Barna får også muligheten til fantasiutfoldelse og får en følelse av frihet, og vennskap utvikles.

For førskolebarn er leken den mest dominerende virksomhet. Leken er lystbetont for barnet, den kan samtidig gi orden, spenning og være en forberedelse til voksen alder. For barna er leken et mål i seg selv. Barna leker fordi det er morsomt å leke. Samtidig er leken til hjelp i barnas utvikling. Gjennom leken påvirkes bl.a. barnets intellekt, språk, fysiske, sosiale og emosjonelle utvikling. I leken utvikles og styrkes også barnets identitet og selvfølelse. Personalet skal jobbe for "at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek." (Rammeplanen s.26.)

Læring

" Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring." (Rammeplanen s.26).

Læring skjer i alle situasjoner i løpet av dagen, også i samspillet mellom barn og voksne. Personalet i barnehagen møter barna på deres utviklingsnivå, undrer seg sammen med barna, forteller og svarer på spørsmål.

Personalet planlegger og leder formelle situasjonerlaktiviteter ,men mange læringssituasjoner er knyttet til hverdagsaktiviteter i barnehagen. De sju fagområdene knyttes til både formelle og uformelle situasjoner. For å sikre at vi kommer innom disse fagområdene bruker barnehagen en pedagogisk modell der vi setter temaet i sentrum og fyller på med aktiviteter i forhold til de syv fagområdene.

Barnas interesser er utgangspunktet for ulike aktiviteter. Vi oppmuntrer og roser barna for å styrke deres selvtillit og glede i situasjoner som er vanskeligere å mestre. Noen aktiviteter velger barna selv, andre ganger motiverer vi barna til å gå i gang med aktiviteter de sjelden prøver. Dette for at barna skal få mer allsidige erfaringer. "Støtte og utfordring gjennom varierte opplevelser, kunnskaper og materialer kan fremme læring. Tidlige opplevelser og erfaringer påvirker selvoppfatningen."

(Rammeplanen s.27.)

Omsorg

"Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagslivet og komme til uttrykk når barn leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. Omsorg har verdi i seg selv. Omsorg er nært knyttet til oppdragelse, helse og trygghet, og er samtidig en viktig forutsetning for barns utvikling og læring. Det ligger mye omsorg i å gi barn varierte utfordringer og rom for meningsfulle aktiviteter." (Rammeplanen s.25.)

Små barn er avhengige av at voksne er nær og tilgjengelig i ulike situasjoner. Denne avhengigheten forandrer karakter etter som barnet blir eldre og mestrer flere ting på egen hånd. Praktisk hjelp, trøst og oppmuntning og beskyttelse fra de voksnes side, forteller det enkelte barn at den voksne ser det og er oppmerksomt til stede. Slik grunnfestes opplevelsen av trygghet i hverdagen utenfor hjemmet. Vi utnytter de mulighetene som er tilstede for samtale med barna enkeltvis. De voksnes aktive utnytting av alle muligheter for samtale, forklaring, sang og lek i forbindelse med omsorg og pleie er grunnleggende for barnas tidlige begrepsutvikling.

Oppdragelse

"Oppdragelse er en prosess der voksne leder og veileder neste generasjon. Gjennom oppdragelsen overføres verdier, normer, tanker, uttrykks- og handlingsmåter."(Rammeplanen s.25). **Barna skal lære om hva som er rett og galt, og om hvordan vi oppfører oss mot hverandre. Gjennom lek og aktiviteter i dagliglivet er det mange situasjoner hvor vi samtaler om og viser barna dette. Barna får etter hvert erfaringer hvor de ser og opplever hva som er riktig. Det kan for eksempel være hvordan vi skal ha det i samlingsstund, innøvelse av god bordskikk eller i konfliktsituasjoner barna imellom.**

Sosial kompetanse

"Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner." (Rammeplanen s.28). Barna utvikler dette kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser, og det skjer i alle situasjoner i løpet av dagen. Personalet legger til rette for at barna skal få varierte samspillserfaringer med andre barn og voksne.

Undervisningsopplegget Steg for steg har vi brukt i Tomtebo i noen år. Her blir det lagt vekt på hvordan man skal forholde seg til andre på en positiv måte samtidig som man skal utvikle et godt selvbilde. Opplegget har også til hensikt å øke barns evne til å takle problemer og frustrasjon. En grunnleggende tanke er å fokusere på det positive barna gjør og ikke det negative. Bilder, samtaler, sanger, dramatisering og hånddukker har blitt brukt. Vi kommer ikke til å jobbe systematisk med dette materiellet, men vi har gjort mange erfaringer med dette som vi tar med oss videre i arbeidet.

Barns medvirkning

"Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet." (Barnehageloven §3)" FNs barnekonvensjon vektlegger at barn har rett til å si sin mening om alt som vedrører det, og barns meninger skal tillegges vekt:" (Rammeplanen s.13)

I barnehagen lytter vi til barna og er oppmerksomme når det gjelder deres meninger, og vi observerer hvilke interesser de har. I tillegg ser vi dette ved barnas kroppsholdninger, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk.

I noen sammenhenger må de voksne bestemme, men i mange situasjoner får barna velge selv. Det kan være aktiviteter eller løsninger på situasjoner. Vi etterspør og lytter til ideer barna har som kan brukes i dagliglivet. Vi forbereder også flere aktiviteter hvor barna kan velge hva de vil være med på. I for eksempel samlingsstund kan barn komme med ideer til innhold. Dette vil vi legge mer vekt på nå enn tidligere.

Arbeidsmåte

Vi synes det er viktig at barna får jobbe grundig og fordype seg i et avgrenset tema. I tillegg bør ikke planene være så fastlåste at man ikke kan gripe fatt i det barna er opptatt av i øyeblikket.

Når vi jobber med et tema går vi først ut og utforsker, studerer og opplever det vi skal ta utgangspunkt i. Så bearbeider vi dette i barnehagen ved samtale og bruk av litteratur osv. Deretter uttrykker vi oss gjennom bl.a. forming og drama. Tilslutt stiller vi ut barnas produkter i barnehagen, viser at de er viktige og betyr noe.

Observasjonsskjema Alle med

Taes på alle barn ved ca 2, 5 år og 4, 5 år. Skjemaet dekker 6 utviklingsområder: sosio-emosjonell utvikling, lekeutvikling, trivsel, hverdagsaktiviteter, sansemotorisk utvikling og språkutvikling. Målet er å bidra til økt bevissgjøring av det pedagogiske tilbudet vi gir barna og kan gi et helhetlig bilde av barnet og det barnet mestrer.

Ut fra dette kan vi jobbe mer målrettet i forhold til hvert enkelt barn, og legge til rette for gode aktiviteter som gir utviklingsmuligheter for barnet innen det område barnet trenger mest.

Der vi ser det er behov for mer kartlegging vil vi bruk TRAS og MIO.

TRAS – Tidlig registrering av språkutvikling

Det er et skjema som tar for seg områdene som gjelder språk. Det er språkforståelse, uttale, ordproduksjon, setningsproduksjon og språklig bevissthet. De aktiviteter og ferdigheter som observeres i Tras er under kontinuerlig utvikling hos barnet. Ved å observere et barn kan man registrere hvor langt barnet har kommet i utviklingen av en ferdighet, og det gir mulighet for å vurdere barnets utvikling i forhold til hva som er forventet på de ulike alderstrinn.

Tras er et observasjonsmaterieell som gir oss mulighet til så tidlig som mulig å bli oppmerksomme på de barna som strever med sin språktilegnelse.

MIO MATEMATIKKEN – INDIVIDET – OMGIVELSENE

Ved hjelp av MIO kan man systematisk observere barns matematiske utvikling i 2 – 5 års alderen og legge til rette for at den enkelte får møte utfordringer og oppleve mestring på sitt nivå. Slik kan MIO bidra til at barn som står i fare for å utvikle matematikkvansker blir fanget opp på et tidlig tidspunkt.

Vurdering av barnehagens arbeid

Vurdering av barnehagens arbeid er viktig for å sikre en best mulig kvalitet og positiv utvikling.

”Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring.” (Rammeplanen s. 50)

På avdelingsmøtene vurderer personalet sammen jevnlig sitt arbeid for å sikre at alle barna til enhver tid får dekket sine behov. Hele personalgruppen har årlig en vurdering av det som har skjedd i løpet av året, slik at det kan gjøres endringer i forhold til neste års planer.

Foreldrene har muligheter til å gi tilbakemeldinger ved behov, evt på foreldresamtaler eller ved kontakt med personalet for øvrig.

På grunnlag av dette har vi muligheter til å gjøre forbedringer.

Er det noe dere lurer på er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen

Tomtebo barnehage

Brit Larsen, styrer